

Годишњи извештај

Управе за спречавање прања новца за 2021. годину

Садржај

КООРДИНАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ, ПРОЦЕНА РИЗИКА И СТРАТЕГИЈА ЗА БОРБУ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА	3
Координационо тело за спречавање прања новца и финансирање тероризма	3
Национална процена ризика.....	3
Стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма	4
ПРАВНИ ПОСЛОВИ И УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОПИСА СА МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА.....	4
Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма	4
Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење	5
Претраживач означених лица.....	5
Поступак за означавање лица и ограничавање располагања имовином	6
Давање мишљења о примени Закона и друге активности	6
Стручни испит за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица	6
МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	7
Активности у Комитету Савета Европе MONEYVAL.....	7
Активности у вези са Варшавском конвенцијом.....	7
Активности у Егмонт групи	8
Састанак шефова финансијскообавештајних служби држава региона	8
Сарадња са Евроазијском групом за борбу против прања новца и финансирања тероризма (ЕАГ).....	9
Активности у процесу преговора са Европском унијом.....	9
ФИНАНСИЈСКО ИНФОРМАЦИОНИ ПОСЛОВИ – АНАЛИТИКА	9
САРАДЊА СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА.....	9
Тужилаштва	10
Министарство унутрашњих послова	11
Безбедносно-информативна агенција.....	11
Пореска управа	11
Агенција за спречавање корупције	12
Народна банка Србије.....	12
Управа царина	12
Сарадња са органима других држава.....	12
АНАЛИЗА СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА.....	13
Спречавање финансирања тероризма.....	14
СТРАТЕШКЕ АНАЛИЗЕ СЕКТОРА ЗА АНАЛИТИКУ И СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА.....	14
НЕКЕ ТИПОЛОГИЈЕ ПРАЊА НОВЦА.....	15
Злоупотреба платних платформи у циљу прикривања стварног порекла новчаних средстава	15
Злоупотреба ИТ услуга у циљу прикривања порекла нелегално стечених средстава.....	15
Трговина аутомобилима и прање новца кроз позајмице новца непознатог порекла	16
Транзитне трансакције у међународном платном промету за које је тешко утврдити порекло новца, делатност учесника и стварну сврху трансакција	16
НЕКИ ТРЕНДОВИ И ИЗАЗОВИ У БОРБИ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА.....	16
Дигитална економија	16
Крипто валуте (виртуелне валуте).....	17
Високи међународни платни промет без препознате стварне сврхе – транзитни новац који се одвија посредством финансијских платформи и „бојлер“ фирми у Републици Србији.....	17
Злоупотреба игара на срећу у циљу легализовања средстава која потичу из криминалних активности.....	18
НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА КОД РАЧУНОВОЂА И ФАКТОРИНГ ДРУШТАВА	18
Посредан надзор.....	19
Непосредан надзор	20
Судске одлуке.....	22
ИНФОРМАТИЧКА ПОДРШКА КЉУЧНИМ ФУНКЦИЈАМА УПРАВЕ.....	23
FATCA	24
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И ЉУДСКИ РЕСУРСИ.....	24
ОБУКЕ И АКТУЕЛНИ ПРОЈЕКТИ.....	25
МАТЕРИЈАЛНО - ФИНАНСИЈСКИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ	25
Прилог 1: Обуке на којима су учествовали службеници Управе, у својству слушаоца и/или предавача..	27

КООРДИНАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ, ПРОЦЕНА РИЗИКА И СТРАТЕГИЈА ЗА БОРБУ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

Координационо тело за спречавање прања новца и финансирање тероризма

Запослени из Управе за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа) су чланови Координационог тела за спречавање прања новца и финансирање тероризма¹ и пружају стручну и техничку подршку за његов рад. Поред тога, именовани су од стране Владе РС и као координатори за извештавање Координационог тела о степену испуњености Акционог плана за спровођење Стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма.²

Задатак координатора је да прате спровођење Стратегије и Акционог плана и да о њиховом спровођењу извештавају Координационо тело, указују на евентуалне проблеме и застоје и предлажу решења како би се све активности из Акционог плана испуниле адекватно и у постављеном року. Управа је иницијатор састанака координатора и сачињава извештаје о испуњености активности из Акционог плана.

Управа учествује и у другим механизмима координације на националном нивоу, и то у Националном координационом телу за спречавање и борбу против тероризма и Националном координационом телу за борбу против ширења оружја за масовно уништење. Представник Управе такође је члан и Радне групе за вршење контроле над непрофитним организацијама.

Национална процена ризика

На састанку Координационог тела за спречавање прања новца и финансирања тероризма, одржаном дана 17.02.2021. године донета је одлука о преиспитивању ризика од прања новца и финансирања тероризма и изради ажуриране процене ризика у 2021. години.

Одлука о образовању радне групе за израду националне процене ризика од прања новца и финансирања тероризма донета је на седници Владе Републике Србије одржаној дана 04.03.2021. године.

Имајући у виду актуелност питања финансирања ширења оружја за масовно уништење и дигиталне имовине, донета је одлука да се уз ажурирање националних процена ризика од прања новца и финансирања тероризма, сагледају и ризици којима је изложен систем Републике Србије и у односу на те две области.

У циљу очувања континуитета, већи број представника државних органа били су исти службеници као и у претходна два циклуса. Управа је имала водећу улогу у целокупном процесу: национални координатор израде процене ризика и председник радне групе је и сада био службеник Управе, а у радним групама су активно учествовали и службеници из других организационих јединица Управе.

---

¹ <http://www.apml.gov.rs/koordinaciono-telo-za-sprecavanje-pranja-novca-i-finansiranje-terorizma>

² У складу са Одлуком о образовању Координационог тела, Координационо тело је задужено за праћење спровођења Стратегије и извештавање Владе о њеном спровођењу. Такође, Стратегијом је предвиђено да Влада Републике Србије одреди координаторе и заменике координатора (у даљем тексту: координатори) за извештавање Координационог тела о степену испуњености Акционог плана за спровођење Стратегије, што је и учињено закључком 05 Број: 119-1881/2021 од 04.03.2021. године.

Чланови Радне групе били су представници Републичког јавног тужилаштва, Тужилаштва за организовани криминал, Министарства унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције, Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података, Министарства правде, Управе за спречавање прања новца, Народне банке Србије и Комисије за хартије од вредности.

У читавом процесу било је ангажовано преко 200 учесника система, како из јавног тако и из приватног сектора (обвезници, удружења, коморе и др). Одржано је 65 састанака чланова радних група, 10 радионица и близу 100 састанака, вебинара и инфосесија како са различитим представницима државних институција, тако и са представницима приватног сектора.

На седници Владе Републике Србије одржаној дана 30.09.2021. године донет је Закључак о усвајању Националне процене ризика од прања новца и националне процене ризика од финансирања тероризма, Процене ризика од прања новца и финансирања тероризма у сектору дигиталне имовине и Процене ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење.

Национална процена ризика обухвата период од три године, од 01.01.2018. године до 31.12.2020. године³.

Управа је иницијатор процеса Националне процене ризика државе и помогла је у организацији целокупног процеса израде стратешких докумената.

Стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма

У последњем кварталу 2021. Управа је била интензивно ангажована на организацији радне групе за доношење Акционог плана за период 2022 – 2024. године за спровођење Стратегије. Радну групу за израду Акционог плана за спровођење Стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2022 – 2024. образовао је министар финансија дана 27.12.2021, а руководилац Радне групе је в.д. директора Управе.

ПРАВНИ ПОСЛОВИ И УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОПИСА СА МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА

Управа за спречавање прања новца је предлагач два закона, и то: Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/17, 91/19 и 153/20) и Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење („Службени гласник РС“, бр. 29/2015, 113/2017 и 41/2018).

Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма

У циљу усклађивања домаћег законодавства са међународним стандардима у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, и то са 40 препорука FATF (енгл. *Financial Action Task Force*), препорукама из Извештаја Комитета MONEYVAL као и са

---

³ Извод за јавност процене ризика може се погледати на следећем линку <http://www.apml.gov.rs/uploads/useruploads/Documents/NRA2021.pdf>

Директивом (ЕУ) 2015/849 Европског парламента и Савета од 20.05.2015. године о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца или финансирања тероризма, дана 14.12.2017. године донет је Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Закон), који је измењен и допуњен у децембру 2019. године и 2020. године.

Закон се примењује са два подзаконска акта: Правилником о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 80/20) и Правилником о стручном испиту за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица („Службени гласник РС“, број 104/20).

Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење

Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма је донет дана 20.03.2015. године. Основни циљ доношења овог закона је унапређење борбе против тероризма установљавањем система превентивних и репресивних мера против финансирања тероризма као претходне неопходне фазе у вршењу терористичких аката. Доношењем овог закона, испуњавају се одредбе Главе VII Повеље Уједињених нација, која прописује да су државе чланице УН у обавези да предузимају мере на спровођењу резолуција које у оквиру својих овлашћења доноси СБ УН.

Ради усаглашавања са Препорукама 6 FATF и отклањања мањкавости из извештаја Комитета MONEYVAL Савета Европе из априла 2016. године, овај закон је измењен и допуњен у децембру 2017. године, а у циљу усклађивања са Препоруком 7 FATF, која се тиче циљаних финансијских санкција које се односе на финансирање ширења оружја за масовно уништење, у мају 2018. године донет је Закон о допунама Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење (у даљем тексту: ЗОРИ).

ЗОРИ се примењује подзаконским актом: Правилником о начину обавештавања физичких и правних лица о променама на листи означених лица и о начину достављања обавештења, информација и података о означеном лицу и његовој имовини („Службени гласник РС“, бр. 78/2018).

Претраживач означених лица

Управа је у сарадњи са Институтом „Михајло Пупин – Рачунарски системи“, развила претраживач који се односи на листе лица према којима се примењују санкције Уједињених нација, тј. на „означена лица“.

Претраживач омогућава свим заинтересованим домаћим физичким и правним лицима да брзо и једноставно провере да ли имају посла или других сличних односа са поменутом категоријом лица, у циљу благовремене примене мера прописаних ЗОРИ.

Развијањем наведеног информатичког софтвера омогућено је директно претраживање листа означених лица Савета безбедности УН које се односе на Резолуцију 1267 (1999), 1989 (2011) и 2253 (2015) у вези са ИСИЛ, Ал-Каидом и повезаним физичким лицима, групама лица, привредним и другим субјектима, Резолуцију 1718 (2006) и резолуцијама наследницама у вези са ДНР Корејом, као и Резолуцију 1988 (2011) у вези са Талибанима и повезаним физичким лицима, групама лица, привредним и другим субјектима.

Поред означених лица Савета безбедности УН, претраживач омогућује и претраживање домаће листе лица означених Решењем Владе Републике Србије о стављању на листу означених лица које се налази на веб страници Управе <http://www.apml.gov.rs/liste-oznacениh-lica-i-pretrazivac> и могу му приступити сва заинтересована лица <http://www.unsearch.apml.gov.rs/>

Поступак за означавање лица и ограничавање располагања имовином

Дана 20.12.2018. године, решењем Владе Републике Србије бр. 337-12096/2018-1 стављено је седам лица на листу означених лица.

У 2021. години министар финансија је донео решења о ограничавању располагања имовином за два лица са листе, након што је правно лице утврдило да има посла са означеним лицем и о томе обавестило Управу.

Давање мишљења о примени Закона и друге активности

Група за правне послове и усклађивање прописа са међународним стандардима припрема и даје мишљења о примени Закона, ЗОРИ и подзаконских прописа донетих на основу истих.

Службеници Управе из ове групе свакодневно комуницирају са обвезницима у вези са применом Закона у пракси, а мишљење у писаном облику добијају по подношењу захтева.

У 2021. години, поступано је по 24 захтева за давање мишљења, а материја на коју се питања обвезника најчешће односе су: стварни власник, познавање и праћење странке, трећа лица, функционер, анализа ризика, странке у високом ризику, утврђивање и провера идентитета странке, порекло имовине, овлашћено лице, готовинско плаћање у износу од 10.000 евра или више у динарској противвредности, чување и тајност података.

Мишљења на налазе на сајту Управе у делу Стручна мишљења <http://www.apml.gov.rs/pretraga-strucnih-misljenja>

Група је имала важну улогу у изради редовних извештаја који су прослеђени Комитету MONEYVAL Савета Европе и који су резултирали повећању оцене за Препоруке 22, 23, 28 и 40.

Поред наведеног, Група за правне послове и усклађивање прописа са међународним стандардима поступа по захтевима за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, сходно члану 16. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, доставља мишљење Министарству привреде о непостојању сметњи на страни купца, односно стратешког инвеститора за закључење уговора, пре закључења уговора, сходно члану 13. став 1. Закона о приватизацији, даје мишљење на прописе у надлежности другог органа, поступа по захтевима Народне банке Србије за достављање података у вези са постојањем сумње у погледу прања новца и финансирања тероризма у поступку издавања дозволе за рад.

Стручни испит за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица

Током 2021. године, Управа је спровела укупно 14 стручних испита, од који се сваки састоји од писменог дела (теста) и усменог дела.

Од укупно 514 пријављених кандидата, Управа је на основу чл. 18. Правилника о стручном испиту за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица издала укупно 237 лиценци за обављање послова овлашћеног лица. Највећи број лиценцираних овлашћених лица је из банкарског сектора, области осигурања, рачуноводства, ревизије, игара на срећу и поштанског саобраћаја.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Активности у Комитету Савета Европе MONEYVAL

Пленарни састанци Комитета Савета Европе MONEYVAL одржани су у онлајн формату у периоду 26–30.04.2021. године и 13–17.12.2021. године. На 62. заседању у децембру усвојен је Четврти извештај о напретку Републике Србије (енгл. *4th Follow-Up Report – FUR*), у којем су повећане оцене за Препоруке 22, 23, 28 и 40, са *делимично усклађен* на *у великој мери усклађен*), чиме је Република Србија у потпуности испунила очекивање које пред државе ставља методологија евалуације, а то је да све или већину недостатака из извештаја о евалуацији отклоне у року од 5 година по евалуацији. У складу са правилима праћења примене стандарда, MONEYVAL анализира стање у државама и у односу на стандарде који су ревидирани од времена усвајања извештаја о евалуацији. Отуда је систем у Републици Србији анализиран и у погледу испуњавања Препоруке 15 FATF (нове технологије) у односу на коју је 2016 била оцењена *у великој мери усклађено*. И поред тога што је констатовао изузетно велики напредак на имплементацији измењене препоруке 15 (нове технологије, дигитална имовина, пружаоци услуга у вези са дигиталном имовином) који се огледа у доношењу свеобухватног законског и подзаконског оквира за регулисање тржишта дигиталне имовине (Закон о дигиталној имовини и подзаконски акти донети на основу овог закона) и унапређењу прописа у области спречавања прања новца и финансирања тероризма који се односе на пружаоце услуга повезаних с дигиталном имовином, као и у чињеници да је остварена сарадња надзорних органа у овој области, иницирана сарадња са иностраним надзорним органима и да је израђена национална процена ризика као посебан документ за ову област, MONEYVAL је одлучио да смањи оцену за ову препоруку са *углавном усклађен* на *делимично усклађен*. Разлог је процедуралне природе – јер је предмет анализе од стране овог комитета документација коју држава доставља шест месеци пре расправе (која је одржана у децембру 2021), а Процена ризика од прања новца и финансирања тероризма у сектору дигиталне имовине је усвојена 30. септембра 2021. године.

У 2021. години Управа у сарадњи са другим државним органима доставила је комитету MONEYVAL на његов захтев опсежне информације о оствареној сарадњи са надлежним органима Републике Хрватске и Бугарске, као и одговоре на упитник о надзору у области спречавања прања новца и финансирања тероризма у време кризе и изазова у спољним факторима.

Управа је такође преко овог комитета доставила FATF одговоре на упитнике о ризицима за прање новца/финансирање тероризма који проистичу из кријумчарења миграната; о финансирању ИСИЛ, Ал-Каиде и са њима повезаних група, као и о дигиталној имовини и пружаоцима услуга у вези са дигиталном имовином.

Активности у вези са Варшавском конвенцијом

Помоћник директора Управе и помоћник министра правде учествовали су на ванредном састанку држава потписница Варшавске конвенције, који је одржан 12.05.2021. године, као и на 13. редовном састанку, 17–18.11.2021. На редовном састанку договорено је да ће тематским трансверзалним мониторингом за 2022. годину бити обухваћен члан 6. Конвенције, који се тиче управљања замрзнутом или привремено одузетом имовином. У 2021. години, државе потписнице Конвенције имале су задатак да докажу ефикасност имплементације члана 10, који се тиче одговорности правних лица за кривична дела. Такође, Управа је у координацији са Министарством правде Републике Србије доставила одговоре на упитник о привременом и трајном одизимању дигиталне имовине у контексту имплементације одредби Варшавске конвенције.

Активности у Егмонт групи

Егмонт група је удружење ФОС света, чији је Управа члан од 2003. године, и чија је најважнија сврха да омогући платформу за безбедну размену финансијскообавештајних информација између њених чланица. Чланице Егмонт групе се састају двапут годишње – у пленуму и у радним групама и састанцима директора ФОС. Међутим, у условима пандемије састанци се одржавају у онлајн формату, са нагласком на једну до две теме, док се највећи број докумената/одлука усваја/доноси у процесу међусесијских консултација. Тако је састанак шефова ФОС одржан у периоду 5–9.07.2021. године, а централна тема обрађена кроз неколико вебинара била је анализа и унапређење ИТ инфраструктуре Егмонт групе и приступ заснован на ризику. Такође је донета одлука да се ФОС Боцване прими у чланство у Егмонт групи, након чега број чланова износи 167 ФОС. Са друге стране, радне групе Егмонт групе одржале су онлајн састанак почетком фебруара и крајем јуна 2021. године. Састанак регионалне групе Европа II, чије су чланице ФОС држава и јурисдикција које нису чланови Европске уније, одржан је у марту и јулу 2021. године, а састанак Радне групе за чланство, подршку и усклађеност са стандардима одржан је 30.06.2021. године.

Поред свега наведеног, Егмонт група кроз Центар за изузетност и лидерство у ФОС (енгл. *Egmont Centre of FIU Excellence and Leadership – ECOFEL*) организује обуке и едукативне садржаје, позивајући све чланице да учествују. Представници Управе слушали су вебинар организован од стране Егмонт групе и Светске царинске организације 29.07.2021. и ECOFEL радионицу о сарадњи ФОС са полицијом и тужилаштвом и надзорним органима, 12.10.2021. године.

Састанак шефова финансијскообавештајних служби држава региона

Састанак је одржан у Београду, 4–5.11.2021. године, уз учешће директора финансијскообавештајних служби (ФОС) Словеније, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Северне Македоније и Албаније. На састанку се разговарало о унапређењу сарадње између ових ФОС, анализирани су актуелни ризици и претње, напредак у испуњавању међународних стандарда, који се огледа у оценама у извештајима о евалуацији, итд. Посебно је наглашено да ће ФОС Словеније, који има приступ платформи FIU.net, испитати могућност да и остали ФОС региона добију право приступа овој платформи, а све у циљу још ефикасније и безбедније размене финансијскообавештајних информација.

Сарадња са Евроазијском групом за борбу против прања новца и финансирања тероризма (ЕАГ)

Република Србија има статус посматрача у ЕАГ, регионалном телу устројеном по узору на FATF, од 2009. године. Представници Управе учествовали су на пленарном састанку ЕАГ и састанку Радне групе за типологије и финансирање тероризма 24–28.05.2021. и 1–3.11.2021. године, у онлајн формату.

Активности у процесу преговора са Европском унијом

Управа пружа допринос процесу преговора са Европском унијом и то праћењем стандарда Европске уније у области спречавања прања новца и финансирања тероризма и правовременим планирањем усклађивања прописа са тим стандардима.

Управа, с тим у вези, учествује и у раду преговарачких поглавља 4 – слободно кретање капитала, 24 – правда, слобода и безбедности 31 – спољна, безбедносна и одбрамбена политика.

У раду ових преговарачких поглавља није било битнијих активности у току 2021. године.

ФИНАНСИЈСКО ИНФОРМАЦИОНИ ПОСЛОВИ – АНАЛИТИКА

Сектор за аналитику и спречавање финансирања тероризма се састоји из Одељења за аналитику и Групе за спречавање финансирања тероризма.

Одељење за аналитику се састоји из два одсека и то: Одсек за анализу сумњивих трансакција и Одсек за сарадњу са другим државним органима.

У току 2021. године у Сектору за аналитику и спречавање финансирања тероризма отворено је 837 нових предмета. Поред рада на новоотвореним предметима, аналитичари су поступали и по великом броју предмета који су отворени претходних година.

САРАДЊА СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА

Током 2021. године запослени у Сектору за аналитику су као чланови више ударних група заједно са представницима репресивних државних органа активно учествовали у више случајева који су резултирали хапшењем великог броја лица, између осталог и због сумње у извршење кривичног дела прања новца.

У једној од заједничких акција више репресивних државних органа у којима су учествовали и представници Управе, ухапшено је 51 лице и привремено обустављено извршење трансакција у укупном износу од РСД 77.497.665,36. Сумња се да су лица, од којих се неколико њих бавило рачуноводственим пословима, основала већи број правних лица и предузетничких радњи у циљу примања значајних новчаних средстава нелегалног порекла из иностранства која су се подизала са рачуна и давала организатору целе криминалне организације. Лице је та средства касније користило између осталог и као гаранције за кредите, којих је био корисник. Важно је напоменути да је почетна информација, тј. информација о сумњивим активностима лица потекла из Управе, а на основу пријаве сумњивих трансакција обвезника.

У прилог доброј сарадњи Управе и других државних органа указује и чињеница да су у току 2021. године у Сектору за контролу Пореске управе на основу информација

Управе утврђене пореске неправилности и донета решења са укупно утврђеном пореском обавезом у износу од око ЕУР 8.000.000,00, у динарској противвредности.

Поред сарадње са другим државним органима у Републици Србији, важно је напоменути да Управа има добру сарадњу и са партнерским службама других држава. Један од примера успешне сарадње и благовремене реакције Управе је и привремено обустављање извршења трансакција које су страни држављани покушали да изврше по рачунима у пословним банкама на територији Републике Србије, у укупном износу од ЕУР 3.351.508,94 и РСД 1.172.762,39.

У даљем тексту даје се преглед размене информација са другим државним органима:

Тужилаштва

Надлежна тужилаштва су у току 2021. године Управи упутила 134 захтева.

Тужилаштво	Број захтева
Тужилаштво за организовани криминал	41
Виша јавна тужилаштва	91
Основна јавна тужилаштва	2

Образложење сумње у прање новца најчешће се везује за коруптивна кривична дела, преварне радње, ненаменско трошење средстава, проневере, недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи, недозвољена производња и стављање у промет опојних дрога, фалсификовање, све облике организованог криминала и друго.

Управа своје предмете прослеђује надлежним тужилаштвима сходно потписаном Споразуму са Републичким јавним тужилашвом од 26.04.2017. године. У току 2021. године Управа је проследила укупно 110 информација надлежним тужилаштвима.

Тужилаштво	Број прослеђених Извештаја
Тужилаштво за организовани криминал	29
Тужилаштво за високотехнолошки криминал	5
Виша јавна тужилаштва	76

Највећи број анализа и информација о сумњи у активности које указују на прање новца, прослеђен је Тужилаштву за организовани криминал, укупно 29 информација и Вишим јавним тужилаштвима, укупно 76 информација.

Регионална распоређеност прослеђених информација Вишим тужилаштвима приказана је у табели која следи.

Више јавно тужилаштво	Број прослеђених Извештаја
Београд	49
Краљево	5
Ниш	9
Нови Сад	13

У највећем броју случајева информације су тужилаштвима прослеђене због сумње у симуловане привредно-правне послове за које постоје претпоставке да иза тих послова не стоји економска оправданост (стварна купопродаја роба и услуга), због сумње у корупцију, трговину наркотицима, кријумчарење људи, фалсификовање

пословне документације, разне врсте превара и везе са криминалним групама у Републици Србији, као и сумња у нелегално порекло трансферисаних средстава.

Министарство унутрашњих послова

Министарство унутрашњих послова је због сумње у прање новца или финансирање тероризма, у 2021. години Управи упутило 133 захтева. На захтев Министарства унутрашњих послова поред провера из расположивих база Управе (базе готовинских и сумњивих трансакција), прикупљани су подаци о прометима по рачунима (у просеку за период од 5 година), преносу новца путем платних институција и подаци од партнерских служби преко ЕГМОНТ групе.

У току анализе сумњивих трансакција које су пријављене од стране обвезника, Управа је Министарству унутрашњих послова упутила 36 захтева у којима су им достављани подаци о сумњивим активностима која указују на кривична дела из којих је незаконито стечена имовинска корист, али у исто време и тражене информације о кривичним делима, везама са криминалним групама у Републици Србији и свим другим оперативним подацима са којима располажу. Активности лица која су била предмет анализе указивала су на сумњу у легално порекло средстава, трговину наркотицима, преварне радње, злоупотребе положаја одговорних лица, криумчарење људи и финансирање тероризма.

Безбедносно-информативна агенција

У току 2021. године Безбедносно-информативна агенција је Управи упутила укупно 77 захтева, где је било потребно поред расположивих база проверити и промете по рачунима. Највећи број размењених информација односио се на сумњу у трговину наркотицима, кријумчарење људима, финансирање тероризма, везу са криминалним организацијама, трансфере новца сумњивог порекла на рачуне у Републици Србији и фалсификовање идентификационих докумената од стране физичких лица.

Такође, након извршених анализа сумњивих трансакција, Управа је Безбедносно-информативној агенцији на даљу надлежност проследила укупно 57 информација, са захтевом да нас обавесте о резултатима извршених провера. Највећи број прослеђених информација односио се на стране држављане који поседују рачуне или врше трансакције у пословним банкама у Србији, а чије се активности могу довести у сумњу са недозвољеним прелазом државне границе и кријумчарењем људи, трговином наркотицима, преварама, прањем новца и финансирањем тероризма.

Пореска управа

У 2021. години Пореска управа је упутила 17 захтева за доставу података, док је од стране Управе на даљу надлежност Пореској управи прослеђено 84 захтева. Захтеви Управе најчешће су се односили на сумњу у симуловане правне послове са циљем извлачења готовине са рачуна правних лица, а у сврху избегавања плаћања или смањења пореских обавеза.

Најчешће препознати облици који указују на пореску утају били су: значајно учешће позајмица у односу на исказан целокупан промет правног лица, што указује на сумњу да правно лице значајан део делатности обавља у „сивој зони“. Један део захтева

Управе односио се и на повраћаје позајмица оснивача за ликвидност за које постоји сумња да није дошло до њиховог извршења. Може се закључити да се велики број предмета веже за случајеве „симулованог извлачења“ готовинског новца са рачуна правних лица чиме се избегава исказивање објективних прихода који подлежу опорезивању. Такође, уочен је и велики број трансакција које се односе на извлачење средстава са рачуна правних лица и то по основу исплате зарада у високим тј. нереалим износима.

Агенција за спречавање корупције

Агенција за спречавање корупције је у току 2021. године Управи упутила 13 захтева која су се односила на сумњу у несразмеру примања и имовине функционера и повезаних лица која су пријављена Агенцији.

Народна банка Србије

Народна банка Србије је у току 2021. године у складу са Споразумом о сарадњи у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, закљученим између Управе и НБС, Управи упутила 37 захтева за проверу података који су се односили на пријављене трансакције обвезника (број и квалитет пријављених сумњивих и готовинских трансакција) и проверу података који се односе на лица која купују уделе у банкама као и лица која намеравају да обављају послове посредовања у осигурању.

Управа царина

Управа царина је током 2021. године због сумње у постојање елемената кривичног дела прања новца проследила укупно 4 информације. Такође, Управа царина је због извршених девизних прекршаја Управи проследила 25 информација. У истом периоду, на даље поступање надлежном органу, Управа је упутила 17 захтева за доставу информација из њихове надлежности.

Важно је напоменути да је Управа царина током 2021. године у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма запленила непријављена новчана средства у укупном износу од БАМ 4.250,00, БГН 10.300,00, ЦХФ 96.180,00, ЕУР 3.253.594,00, ГБП 41.330,00, СЕК 771.840,00, УСД 19.700,00 и 4,5 кг злата.

Сарадња са органима других држава

У току 2021. године Управа је одговорила на 142 захтева партнерских служби. Захтеви су се углавном односили на држављане Републике Србије са рачунима у иностранству за које се доводе у везу са криминалним групама или криминалним активностима, као и на стране држављане који имају рачуне у пословним банкама у Србији или су учесници у криминалним активностима у Србији.

Управа је у току рада по аналитичким предметима, страним партнерским службама упутила укупно 175 захтева. Захтеви су се највећим делом односили на нерезиденте који имају рачуне или пословне активности у Србији, а због сумње у

порокло средстава или пословање истих. Такође, део захтева упућен је страним партнерским службама у циљу идентификовања имовине домаћих лица у иностранству.

Преглед партнерских служби са којима је размењено највише информација у 2021. години је приказан у следећој табели:

	Захтеви страних партнерских служби	Захтеви Управе
Црна Гора	33	17
Немачка	10	6
Словенија	10	4
Босна и Херцеговина	8	6
Малта	8	2
Мађарска	5	8
Холандија	5	1
Велика Британија	5	5
Сједињене Америчке Државе	5	7
Италија	4	9
Бугарска	2	10
Хрватска	/	7
Северна Македонија	3	5
Руска Федерација	1	8
Швајцарска	3	8
Турска	/	7

АНАЛИЗА СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА

У току 2021. године обвезници су Управи пријавили укупно 2.053 сумњивих извештаја. Преглед пријављених сумњивих извештаја по обвезницима приказан је у следећој табели:

Обвезници	Број пријављених сумњивих извештаја
Банке	866
Рачуновође	20
Ревизори	9
Осигуравајуће компаније	27
Друштва за управљање пензијски фондовима	2
Брокерско-дилерска друштва	8
Поштански оператори	15
Агенти за посредовање у промету непокретностима	1
Адвокати	6
Јавни бележници	238
Платне институције	805
Казина	9
Мењачи	32
Лизинг компаније	2
Остали извори	13
Укупно	2.053

Највећи део извештаја које су платне институције пријавиле Управи као сумњиве, прослеђен је другим државним органима на даље поступање због сумње у кријумчарење и трговину људи, као и недозвољену трговину.

У одређеном броју пријављених сумњивих извештаја од стране обвезника, као учесници у сумњивој активности евидентирани су рачуновође. Често су рачуновође лица која осмисле читаву шему прикривања порекла нелегално стечених средстава и интеграцију истих у легалне новчане токове. Наиме, оснива се више правних лица по чијим рачунима су рачуновође овлашћене за располагање средствима, а који служе за проток нелегално стеченог новца. Неретко се рачуновође налазе међу оптуженима за кривично дело прања новца као чланови организованих криминалних група.

Учесници у трансакцијама које нису прослеђене тј. где нема довољно података који поткрепљују сумњу у прање новца или финансирање тероризма и даље се прате, и након пријављених нових готовинских или сумњивих трансакција поново се анализирају и процењују.

Такође, Управа је у току 2021. године у циљу прикупљања додатних података неопходних за анализе обвезницима по Закону упутила укупно 11.600 захтева.

Спречавање финансирања тероризма

Управа придаје посебан значај предметима финансирања тероризма и њиховој приоритизацији. Из тог разлога, у Управи је образована Група за спречавање финансирања тероризма чији је задатак да на дневном нивоу анализира сумњиве трансакције и друге информације које достављају обвезници по Закону, а који се односе на финансирање тероризма и да сарађује са другим државним органима и органима страних држава са тим циљем.

Осим активности на изради стратешких докумената, давању препорука обвезницима и изради трендова и типологија, Група интезивно сарађује са Безбедносно-информативном агенцијом и Службом за борбу против тероризма Министарства унутрашњих послова Републике Србије по питању прикупљања и анализе финансијских података лица за која се сумња да су укључена у терористичке активности.

Током 2021. године, Група је извршила проверу свих сумњивих ентитета из захтева других државних органа, страних партнерских служби и пријава о сумњивим активностима чиме је спроведена Мера 4.1 из Акционог плана за спровођење Стратегије. Поред провера сумњивих ентитета на захтев страних партнерских служби, представници Групе за спречавање финансирања тероризма су у сарадњи са колегама из других релевантних државних органа, допринели изради Регионалне процене ризика од злоупотребе НПО сектора за финансирање тероризма на Западном Балкану и Турској коју је сачинио Савет Европе и извештаја FATF о ризицима од прања новца и финансирања тероризма проистеклих из кријумчарења миграната. Такође, представници Групе настављају да учествују у изради редовних извештаја FATF у вези са трендовима финансирања тероризма и техникама њиховог спречавања.

СТРАТЕШКЕ АНАЛИЗЕ СЕКТОРА ЗА АНАЛИТИКУ И СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

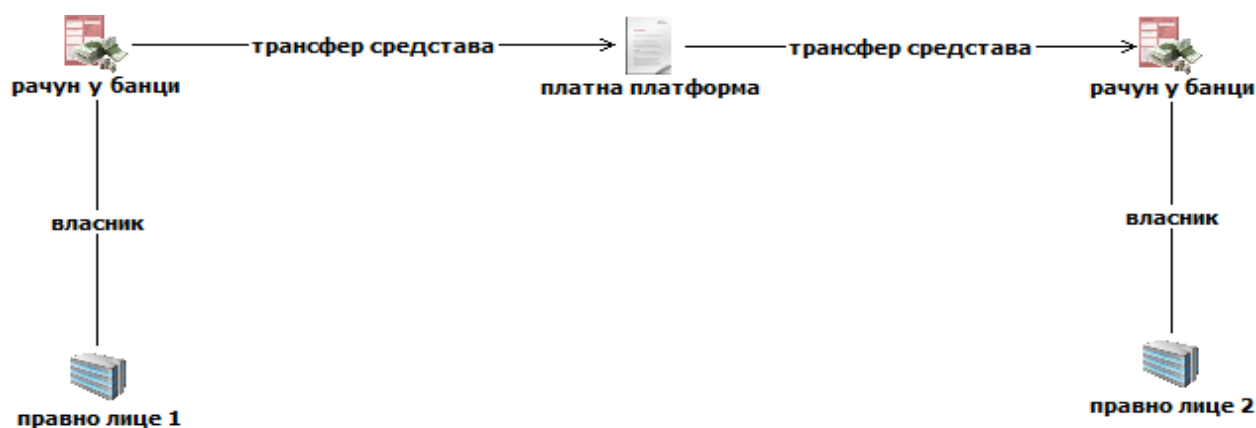
У циљу сагледавања рањивости одређених сектора од прања новца и финансирања тероризма и ефикасног смањења истих у Сектору за аналитику и спречавање финансирања тероризма су одрађене следеће стратешке анализе:

- Одлив капитала из Републике Србије кроз плаћања по основу различитих врста услуга
- Извештај FATF о ризицима од прања новца и финансирања тероризма проистеклих из кријумчарења миграната
- Национална процена ризика од прања новца
- Национална процена ризика од финансирања тероризма
- Процена ризика од финансирања тероризма у оквиру које је урађена и процена ризика од злоупотребе НПО сектора за финансирање тероризма
- Процена ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење
- Процена ризика од прања новца и финансирања тероризма у сектору дигиталне имовине
- Регионална процена ризика од злоупотреба НПО сектора за финансирање тероризма

НЕКЕ ТИПОЛОГИЈЕ ПРАЊА НОВЦА

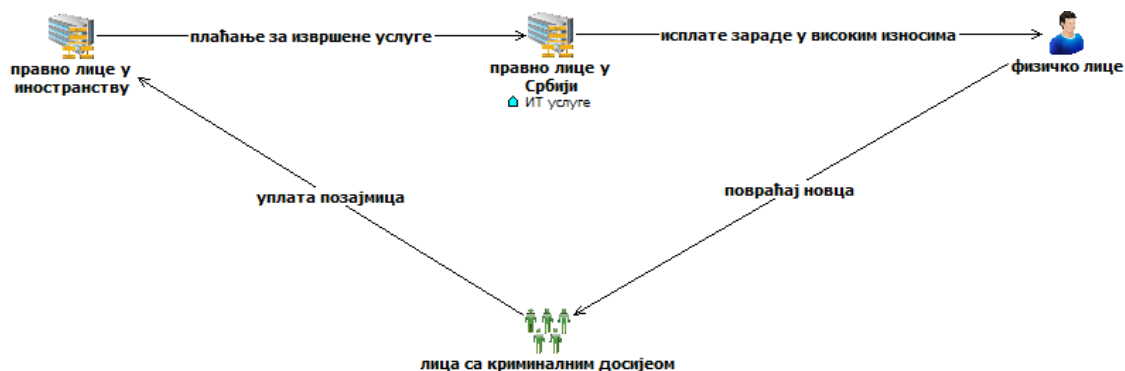
Злоупотреба платних платформи у циљу прикривања стварног порекла новчаних средстава

У циљу прикривања повезаности лица која врше трансфере, учестало се користе платне платформе. Наиме, ако неко лице намерава да трансферише средства другом лицу, а да у исто време прикрије повезаност са примаоцем средстава, трансферисаће средства са свог рачуна у пословној банци на платну платформу. Средства се затим са платне платформе трансферишу на рачун лица коме су средства и намењена. Када се средства пребаце на платну платформу веома је тешко утврдити порекло новца, као и идентитет налогодавца новца.

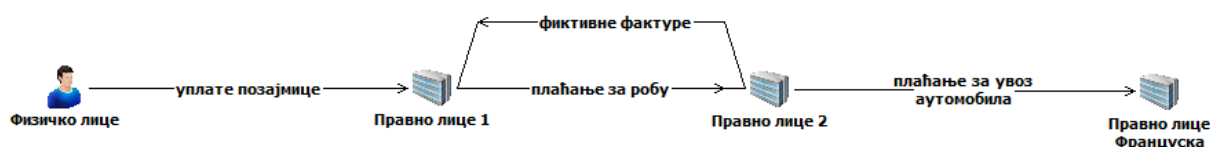
Злоупотреба ИТ услуга у циљу прикривања порекла нелегално стечених средстава

У циљу прикривања нелегалног порекла новчаних средстава врло често се користе и ИТ услуге. Наиме, услуге су саме по себи веома погодне за прикривање порекла средстава и интеграцију истих у легалне новчане токове. Средства нелегалног порекла се у значајним износима са рачуна правног лица у иностранству трансферишу по основу ИТ услуга у корист правних лица у Републици Србији. Правна лица у Србији затим та средства исплаћује физичким лицима као зараде. Лица део задржавају за себе а већи део у готовини враћају организаторима читаве ове шеме.

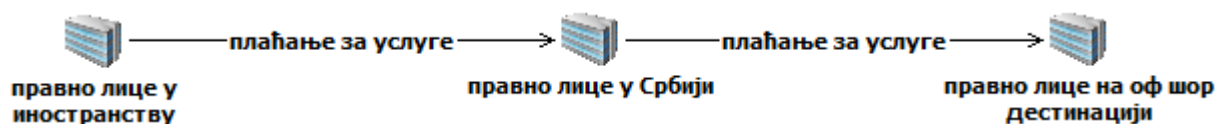
Трговина аутомобилима и прање новца кроз позајмице новца непознатог порекла

Новац непознатог порекла за који се сумња да потиче од продаје половних аутомобила „на црно“ уплаћује се по основу позајмице оснивача за ликвидност у корист правног лица које се бави продајом аутомобила. Правно лице новац даље по основу фиктивних фактура трансферише у корист другог правног лица са чијих рачуна се врше плаћања ка правним лицима у иностранству по основу куповине аутомобила.

Транзитне трансакције у међународном платном промету за које је тешко утврдити порекло новца, делатност учесника и стварну сврху трансакција

Уочени су случајеви раслојавања високих новчаних износа у међународном платном промету за које се не може уочити оправдана економска сврха. Обично се ради о тзв. „транзитним трансакцијама“ које потичу од компаније организатора у иностранству која усмерава новац на домаће правно лице, обично по основу услуга, који се одмах, истог дана трансферише, такође по основу фактурисаних услуга на рачун осталих фирми које су лоциране у бројним државама, често у оф-шор зонама. У оваквим случајевима тешко се препознаје права делатност компаније организатора послова и осталих учесника у трансакцијама и претпоставља се да им је стварна сврха прикривање и раслојавање „прљавог новца“ или активности пореских превара (ПДВ у систему ЕУ).

НЕКИ ТРЕНДОВИ И ИЗАЗОВИ У БОРБИ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА

Дигитална економија

Све је већа примена информационо технолошких достигнућа. У циљу унапређења пословања и конкурентности, креирају се нови производи на ИТ платформама, нарочито у сегменту услуга, а ту се поготово мисли на секторе банкарства и факторинга. Циљ је унапређење пословања привредних друштава без личног присуства, он–лајн контаката и размене добара и услуга уз салдирање трансакција преко посебно креираних платформи. У овим случајевима, носиоцу – креатору платформе електронског пословања и уједно обвезнику, „неадекватна идентификација клијената“, сходно Закону може узроковати недовољно познавање пословања клијената, као и брзина операција и број приступних клијената. У том смислу регулатори и надзорни орган ће морати да уложе напор у тумачењу и регулисању тако креираних „нових производа“, са циљем да се подржи развој дигиталне економије, а уједно и уподоби у контексту законске регулативе.

Крипто валуте (виртуелне валуте)

Изазов за хипотетичку претњу од прања новца у блиској будућности је појава крипто валута (виртуелних валута). Ту се мисли на саму производњу и стављање у промет тако произведене валуте, односно класична купопродаја, а већ је свима познато да је успостављена и глобална берзанска купопродаја. Технолошки развој омогућава креирање безброј крипто валута и тешко је предвидети шта ће се из тога све изродити у смислу њихове намене, корисности и оправданости постојања. Пракса нас учи да је флукуација вредности тих валута учестала и да нагло расте или опада. Вероватно на ту чињеницу утичу шпекулативне радње изазиване појачаном тражњом и растом цена. Оно што забрињава монетарне власти је огромна количина новца која се конвертује у крипто валуте.

Србија није имуна на растући тренд трговања крипто валутама. Финансијски сектор евидентира салдирања (обично преко кредитних картица) све већег учешћа бројних играча на том пољу. С обзиром на приличну анонимност у ланцу трговања и поседовања виртуелних новчаника, ово је уједно и примамљива прилика криминалним организацијама или криминалцима да искористе ову поприлично недефинисану и нерегулисану новонасталу индустрију за своје криминалне радње и прање новца. Сигурно можемо рећи, у скорој будућности ће бити доста изазова и неопходних радњи око успостављања добре превентиве и контроле сектора крипто валута, а пре свега ту се мисли на дефинисање и идентификацију носиоца посла, учесника у трговању, праћењу, као и контроли кретања токова новца која подлежу конверзији новца у крипто валуте и обрнуто.

Високи међународни платни промет без препознате стварне сврхе – транзитни новац који се одвија посредством финансијских платформи и „бојлер“ фирми у Републици Србији

Ова појава – тренд се веже за појаву међународних финансијских платформи које се могу шире дефинисати и као финансијско платне институције преко којих се одвија међународни платни промет. Кад је реч о „сумњивим токовима новца“ уоченим на територији Србије, ради се о бројним трансферима у високим износима који се трансферишу од бројних налогодаваца из иностранства посредством ино платформи или електронских оператера (препознате или регистроване у појединим земљама), које се усмеравају на домаће фирме („бојлере“) које примају новац, кратко га задржавају и даље

прослеђују на бројне дестинације по целом свету уз задржавање одређене провизије. Кад је реч о искуствима у Србији, а што побуђује посебну пажњу, у питању су трансфери од неколико стотина милиона евра који се тако трансферишу из иностранства на домаће фирме (бојлер – немају праву сврху домицилног пословања) и брзо се преносе на нове кориснике у иностранству. Оно што забрињава је што је новац „миксован“, тачније који је „чист“ у односу на „прљав“ новац, с обзиром да често на плану међународне сарадње (обавештајне службе) одговори не дају детаљније податке о пореклу новца и сврси трансфера, као и о „пословном статусу“ налогодаваца, тако да остаје сумња у стварну сврху обављеног посла, где уобичајено стоји да је сврха трансфера толиког новца – рачунарске услуге и услуге програмирања. Сумња расте и преусмеравањем новца на оф-шор дестинације или државе за које се сумња да имају слабо установљене стандарде у превентиви и борби против прања новца. Овакви случајеви стављају пред превентивно-истражне органе озбиљан задатак „реалног сагледавања“ оправданости тако високих транзитних трансфера и учешћа у платном промету у Србији. Исто тако се поставља и питање оправданости стицања провизија посредника у Србији (бојлер фирми), тачније да ли постоји „свесна“ умешаност у незаконите трансферне радње и тиме незаконито стицање имовинске користи. Оправданост и доказивање сумње за ову врсту платног промета значајно укључује и добру вољу у међународној размени података, с обзиром да поједине државе (обавештајне службе) не желе да сарађују на адекватан начин, што за собом повлачи одуговлачење у процени да ли има основа за покретање истражно-судског поступка код надлежних органа.

Злоупотреба игара на срећу у циљу легализовања средстава која потичу из криминалних активности

У циљу прикривања порекла средстава све се више користе игре на срећу тј. коцкање и клађење и то преко средстава електронске комуникације, нпр. власник налога регистрованога код домаћег интернет приређивача игара на срећу приступа налогу са више IP адреса из земље и иностранства у краћем временском року (тј. у времену краћем него што би било потребно да се из једне земље оде у другу) и пребацује средства са више припејд картица издатих од стране различитих финансијских институција, или са различитих електронских новчаника, на рачун код интернет приређивача игара на срећу. Након краће игре са најнижим прихватљивим нивоом губитка и незнатном потрошеном сумом у односу на депоновану суму, средства се повлаче са налога интернет приређивача игара на срећу на лични рачун. Затим, више отворених налога код интернет приређивача игара на срећу истовремено приступа истом виртуелном столу за игру (један налог припада резиденту, а остали нерезидентима) и купују чипове/жетоне за игру преко припејд картица, након чега играју исту игру једни против других, на тај начин да само резидент остварује добитак, односно нерезиденти намерно губе у корист једног играча-резидента. Након што нерезиденти све купљене чипове изгубе, лице-резидент које је освојило чипове уновчава их и трансферише на други лични рачун од оног којег је користио приликом куповине чипова/жетона.

НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА КОД РАЧУНОВОЋА И ФАКТОРИНГ ДРУШТАВА

У 2021. години Управа је у складу са чланом 104. став 1. тачка 1) и чланом 105-108. Закона вршила посредан и непосредан надзор над применом овог закона код

предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга и факторинг друштава (у даљем тексту: обвезници).

Такође, Управа је у 2021. години вршила посредан надзор обвезника над применом Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење.

Поред наведеног, Управа је од фебруара до септембра 2021. године, код обвезника извршила и анализу прекограничних претњи, а на основу прикупљених података. Тражени су подаци о држави седишта странака са којима су имали успостављен пословни однос у 2020. години (закључно са даном 31.12.2020. године), о државама у којима су странке пословале у наведеном периоду, о степену ризика странака у који су странке биле сврстане на дан 31. 12. 2020. године, а на основу извршене анализе ризика из члана 6. Закона, података о форми странака, као и података да ли је у власничкој структури странака постојао траст у наведеном периоду.

Посредан надзор

Управа је у 2021. години вршила посредне контроле над обвезницима слањем Упитника о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма и Упитника о активностима обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење.

Питања у Упитнику о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма су подељена у пет целина: општи подаци о обвезнику, активности обвезника, подаци о странкама, достављање података Управи и остале радње

и мере које обвезник обавља, а у Упитнику о активностима обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење питања су подељена на две целине: општи подаци о обвезнику и активности обвезника.

Критеријум на основу којих се утврђује којим обвезницима ће се слати упитници, кад је реч о предузетницима и правним лицима који се баве пружањем рачуноводствених услуга, је број запослених, годишњи приход и нето добитак правног лица или предузетника. Када су у питању факторинг друштва, Упитник о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма је послат свим регистрованим факторинг друштвима, која располажу подацима из Упитника.

Укупан број предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга у Републици Србији у 2021. години био је 8310.

Посредном контролом (слањем структурираног Упитника о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма у складу са предефинисаним критеријумима) је у 2021. години било обухваћено 229 предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга, од чега су 157 контролисаних субјеката су били предузетници, 71 правна лица – друштва са ограниченом одговорношћу, а 1 контролисани субјект је био ортачко друштво. Над 227 контролисаних субјеката, посредна контрола је у 2021. години завршена, док се код 2 контролисана субјекта посредна контрола наставља у 2022. години. Што се тиче Упитника о активностима ових обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, над 228 контролисана субјекта посредна контрола је завршена, док се код 1 контролисаног субјекта посредна контрола наставља и у 2022. години.

У 2021. години Управа је вршила и посредан надзор и над 27 друштава за ревизију која, поред послова ревизије, обављају и послове пружања рачуноводствених услуга, као и над њиховим повезаним правним лицима која пружају рачуноводствене услуге, над којима је посредна контрола и завршена.

Укупан број факторинг друштава у Републици Србији у 2021. години је био 20. Започето је и завршено 14 посредних контрола над овим обвезницима у области спречавања прања новца и финансирања тероризма као и из области ограничавања располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење (преостала факторинг друштва нису испуњавала услове за спровођење посредне контроле).

Непосредан надзор

Непосредан надзор се обавља у просторијама контролисаног субјекта или правног лица са којима је исти директно или индиректно повезан, и то увидом у опште и појединачне акте, евиденције и документацију, као и пословне књиге, изводе рачуна, кореспонденције и друга документа, узимањем изјаве од одговорног лица или осталих запослених у субјекту надзора, као и тражењем података од државних органа и ималаца јавних овлашћења и прегледом документације.

Приликом израде Плана непосредног надзора за 2021. годину примењен је приступ заснован на процени ризика, који подразумева да ће обвезници, за које се оцени да приликом обављања своје регистроване делатности имају већу изложеност ризику од прања новца и финансирања тероризма, имати приоритет код утврђивања динамике Плана надзора.

Као критеријуми за оцену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма, коришћени су следећи елементи:

- 1) резултати Националне процене ризика од прања новца и финансирања тероризма;
- 2) резултати посредног надзора – у случају да они указују на то да постоје одређене неправилности;
- 3) број запослених код обвезника;
- 4) годишњи приход обвезника;
- 5) сазнања која су добијена од стране других државних органа, као и НН лица;
- 6) сазнања добијена претрагом база Управе.

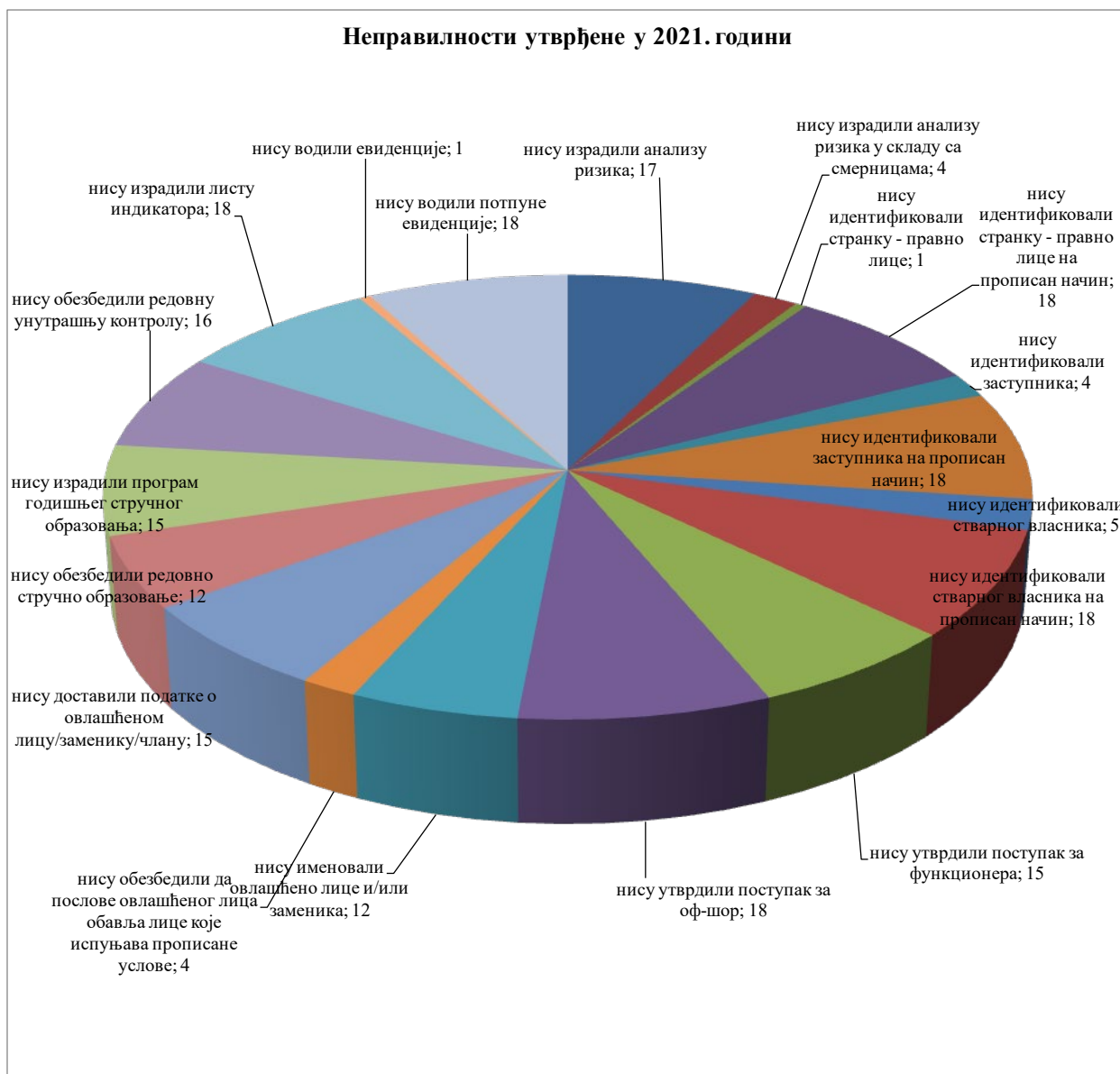
У 2021. години Управа је извршила непосредан надзор над 27 обвезника - 24 рачуновођа (22 правних лица и 2 предузетника) и 3 факторинг друштва, и то:

- 23 непосредна надзора над применом Закона, од тога 20 редовних инспекцијских надзора над рачуновођама и 3 ванредна непосредна надзора над факторинг друштвима, од чега само у 2 надзора над факторинг друштвом није утврђено постојање неправилности;

- 21 ванредни непосредни надзора над применом Закона о централној евиденцији стварних власника, и то: над 19 правних лица која се баве пружањем рачуноводствених услуга и над 2 факторинг друштва, од чега је у 3 надзора утврђено постојање неправилности.

Као резултат тога, поднето је 10 пријава за привредни преступ (9 пријава против рачуновођа и 1 пријава против факторинг друштва) и 2 захтева за покретање прекршајног поступка (1 против правног лица које се бави пружањем рачуноводствених услуга и 1 против факторинг друштва).

Поред тога, Управа је вршећи непосредан надзор код обвезника у току 2021. године уочила 2 сумњиве активности, које су обрађене и прослеђене Одељењу за аналитику на даљи рад и поступање.

Судске одлуке

У 2021. години Управи су достављене 3 правоснажне пресуде (у табеларном приказу може се видети висина новчаних казни за правна лица која се баве пружањем рачуноводствених услуга и одговорних лица у њима, окривљена за привредне преступе пресудом надлежног привредног суда) и 1 првостепена пресуда донета 2020. године, против које је изјављена жалба, а којом је изречена јединствена новчана казна у износу од 420.000,00 РСД окривљеном правном лицу и јединствена новчана казна у износу од 42.000,00 РСД окривљеном одговорном лицу у правном лицу.

Редни број	Новчана казна у РСД- правно лице	Новчана казна у РСД- одговорно лице
1.	90.000,00	/
2.	20.000,00	8.000,00
3.	1.230.000,00	115.000,00
Укупно:	1.340.000,00	123.000,00

ИНФОРМАТИЧКА ПОДРШКА КЉУЧНИМ ФУНКЦИЈАМА УПРАВЕ

Група за развој информационих технологија је у 2021. године је обављала послове чији је циљ подршка несметаном функционисању интерних информатичких система Управе као и повезивање Управе са другим субјектима ради безбедне и брзе размене података, информација и документације. У том смислу, имплементирана су нова подешавања за приступ серверима НБС и извршена подешавања за нову конекцију са Егмонт групом.

Битан сегмент рада је пружање подршке обвезницима Закона у коришћењу апликација за пријаву трансакција и размену докумената, као и управљање корисничким налозима и сертификатима за приступ истима. У оквиру тих послова, Група води рачуна о обради и уносу свих долазних докумената у информациони систем Управе и врши ручни унос трансакција од појединих обвезника Закона. Група је такође била задужена за издавање дигиталних сертификата обвезницима за приступ апликацијама Управе и администрацију корисника система. Имплементирано је и софтверско решење за надзор удаљеног приступа систему, додељена су права приступа и привилегија, као и снимање сесија и њихово архивирање. Исталирано је додатно радно окружење за пријем, скенирање и унос долазних докумената у информациони систем Управе.

Група континуирано прати, надгледа и одржава комплетни информациони систем Управе у оперативном стању (база података, мрежне инфраструктуре, апликативних сервера, апликација, сервера за електронску пошту, уређаја за заштиту ИТ система од неовлашћеног приступа, резервних копија система, уређаја за складиштење података, виртуалне инфраструктуре) и континуирано ради на побољшању његових перформанси. То подразумева и унапређење техничке опреме Управе, планирање и пројекцију потреба Управе за ИТ опремом, што обухвата планирање отписа и набавке опреме за нове запослене, укључујући и нове радне станице, штампаче и осталу опрему и њихову инсталацију.

Група свакодневно ради на унапређењу безбедности и сигурности података у Управи кроз инсталацију нових уређаја и имплементацију процедура за заштиту података и проактивно делује на глобалне сајбер претње у циљу заштите информационог система Управе. Извршена је инсталација, конфигурисање и проширивање постојеће виртуалне инфраструктуре и на тај начин подизање поузданости рада комплетног информационог система Управе. Креиране су нове аналитичке процедуре и оптимизоване су постојеће процедуре и извештаји који се користе у Управи у циљу повећања ефикасности и ефикасности запослених.

Надовезујући се на анализу процеса и техничке спецификације које су били резултат активности у оквиру Пројекта ЕУ ИРА 2015 за спречавање прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији чији је главни корисник била Управа, у току 2021. године започет је рад на изради нове апликације тзв. „ТМИС 2“ (*Transaction Management Information System, ver. 2*), одржавање састанака и пружање потребних информација компанији Oracle.

Група пружа подршку у активностима других државних органа, па је тако учествовала и у раду Радне групе за успостављање криминалистичко-обавештајног система за размену података између различитих државних органа.

FATCA

Управа је надлежни орган за примену међудржавног споразума између Републике Србије и Сједињених Америчких Држава о примени тзв. FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) споразума.

Управа је у току 2021. обављала комуникацију са одговарајућим службама Сједињених Америчких Држава и обвезницима ради адекватне примене овог споразума, а у том смислу креирана је апликација за пријем извештаја од обвезника у складу са FATCA споразумом по спецификацијама IRS и започето је тестирање слањем пакета са обвезницима, као и пружање подршке обвезницима за електронско слање извештаја.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И ЉУДСКИ РЕСУРСИ

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места за обављање послова из делокруга Управе образовани су:

Сектор за аналитику и спречавање финансирање тероризма као основна унутрашња јединица, у оквиру којег сектора су образоване следеће унутрашње јединице:

1. Одељење за аналитику:
  - Одсек за анализу сумњивих трансакција;
  - Одсек за сарадњу са другим државним органима и
2. Група за спречавање финансирања тероризма.

У Управи су као уже унутрашње јединице изван Сектора образоване:

1. Група за правне послове и усклађивање прописа са међународним стандардима;
2. Група за међународну сарадњу обуку и пројекте;
3. Одсек за надзор;
4. Група за развој информационих технологија;
5. Одсек за финансијско-материјалне и опште послове;
6. Група за примену усаглашености пореских прописа на међународном нивоу.

За обављање послова који због своје природе не могу бити сврстани ни у једну унутрашњу јединицу, изван свих унутрашњих јединица, систематизовано је једно радно место као самостални извршилац изван свих унутрашњих јединица.

Заједно са в.д. директором и два помоћника директора (од којих је један в.д.) који су постављена лица, према Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Управи, систематизована су 34 радна места са 42 државна службеника.

Узимајући у обзир број извршилаца 42 и стварно запослених службеника 35 (32 запослена на неодређено време + 3 лица на положају и 1 мировање радног односа), произилази да је попуњеност радних места у Управи на крају 2021. године износила 80,95%.

33 лица је са високом стручном спремом, 1 запослени са вишом стручном спремом и 1 запослени са средњом стручном спремом, што показује високу квалификациону структуру запослених, односно да је 94,10% запослених са завршеним факултетом.

Година	Број запослених	Стручна спрема		
		висока	виша	средња
2021	35 (32+ три положаја) и једно мировање радног односа	33	1	1

Подаци потврђују да је квалификациона структура запослених на високом нивоу и у оквиру стандарда који задовољавају потребе финансијско - обавештајних служби, али да Управа нема довољан капацитет у људским ресурсима због чега је у 2021. години, троје запослених ангажовано по основу уговора о обављању привремених и повремених послова и двоје запослених је на замени одсутних државних службеника.

ОБУКЕ И АКТУЕЛНИ ПРОЈЕКТИ

Представници Управе учествовали су на бројним онлајн обукама и вебинарима, организованим од стране Националне академије за јавну управу, Америчке амбасаде, FATF, MONEYVAL, CEPOL, Пројекта за спречавање прања новца и финансирања тероризма, Егмонт групе и Института RUSI. Три службеника положила су испит за звање сертифициваног истражитеља превара (CFE), а један службеник положио је за звање сертифициваног специјалисте за спречавање прања новца (CAMS) и стекли чланство у Међународном удружењу сертифициваних истражитеља превара. Обука је реализована уз подршку Америчке амбасаде у Београду.

Службеници Управе преношњем стручних знања доприносе и раду других државних органа. Између осталог, учествовали су у обуци о ризицима од финансирања тероризма инспектора надзорних институција које врше контролу над непрофитним организацијама. Такође, службеници Управе су ангажовани као предавачи на курсу о ПДВ преварама и прању новца који се организује уз подршку Америчке амбасаде у Београду.

Табеларни преглед обука које су службеници Управе похађали или на којима су били предавачи налази се у прилогу.

Уз Пројекат за спречавање прања новца и финансирања тероризма, који финансира Краљевина Шведска а спроводи Савет Европе⁴, Управа је активно учествовала и у иницијативи Европске уније и Савета Европе за сарадњу са Западним Балканом и Турском (*Horizontal Facility for the Western Balkans and Turkey – Horizontal Facility II, 2019-2022*)⁵, иницијативама GIZ и Амбасаде Сједињених Америчких Држава.

МАТЕРИЈАЛНО - ФИНАНСИЈСКИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ

Законом о буџету за 2021. годину, укупан износ трошкова који се финансирао средствима буџета Републике Србије за Управу је износио 123.012.000,00 динара. Укупно извршење текућих расхода је 118.745.040,00 динара.⁶ Искоришћеност буџетских средстава у 2021. години, изражено у процентима износи 96,53% (сл. 1.) и поред чињенице што на осталим апропријацијама није било великих одступања између одобрених средстава и извршења.

⁴ https://www.coe.int/sr_RS/web/belgrade/preventing-money-laundering-and-terrorist-financing-in-serbia

⁵ <https://pjp-eu.coe.int/en/web/horizontal-facility/home>

⁶ Разлика између одобрених средстава и извршења у највећем уделу се приказала на апропријацији трошкови путовања, а разлог је што у 2021. години није било путовања због наступања пандемије COVID-19

Одсек за материјално - финансијске и опште послове је у 2021. години обезбедио услове за редовно обављање свих послова, радних задатака и активности који су прописани Законом, пре свега стручним приступом у одређивању приоритетних области финансирања, добрим пројектовањем потребних средстава у структури расхода, спровођењем планираних набавки добара и услуга у складу са Законом о јавним набавкама као и сталном контролом исправности и законитости документације која прати извршење буџета.

За спровођење платних налога, размену финансијских података, чување података као и за поступања по процедурама прописаних законом у вези са јавним набавкама користи се петнаест посебних апликативних софтвера и примењује одредбе више од четрдесет закона, правилника, одлука, смерница и других аката и у вези са њима доставља редовно прописане финансијске и друге извештаје Министраству финансија и Управи за јавне набавке и другим надлежним државним органима.

Запослени у Одсеку су извршавали послове који се односе на: израду општих аката, припрему појединачних аката о оставаривању права из радног односа, вођења персоналне евиденције, уношења података у Централну кадровску евиденцију. Такође, Одсек креира и чува кадровске, статистичке и друге евиденције из свог делокруга рада и обављао друге оперативне - стручне послове којима се обезбеђује ефикасан и усклађен рад запослених.

Прилог 1: Обуке на којима су учествовали службеници Управе, у својству слушаоца и/или предавача

Бр	Назив (тема)	Датум и место	Организатор
1.	Спречавање финансирања ширења оружја за масовно уништење	18-22.1.2021. 25-29.1.2021. вебинар	Америчка амбасада у сарадњи са King's College, London и James Martin Centre for Non-Proliferation Studies
2.	Борба против прања новца Обука јавних тужилаца, инспектора и професионалаца који се у свом раду сусрећу са елементима прања новца, као и имовином проистеклом из кривичног дела	23.2.2021, онлајн	Амбасада САД-а у Београду и ОЕБС
3.	Инспекцијски надзор (Основе инспекцијског надзора, Начела инспекцијског надзора, План инспекцијског надзора, Превентивно деловање инспекције, Процена ризика)	8-11.3.2021, онлајн	НАЈУ
4.	Борба против прања новца Обука јавних тужилаца, инспектора и професионалаца који се у свом раду сусрећу са елементима прања новца, као и имовином проистеклом из кривичног дела	10.3.2021, онлајн	Амбасада САД-а у Београду и ОЕБС
5.	Инспекцијски надзор (Координација и сарадња у инспекцијском надзору; Контролне листе; Самопроцена ризика; Припрема и покретање поступка инспекцијског надзора; Права и обавезе надзираних субјеката и других странака у инспекцијском надзору; Права и обавезе трећих лица поводом инспекцијског надзора; Овлашћења и дужности ради утврђивања чињеница; Управне мере; Нерегистровани субјекти; Надзор и контрола над инспекцијским надзором; Инспектори у службеничком систему 1,2 и 3; Руководилац инспекције; Извршење решења донетог у инспекцијском надзору; Иницирање казних поступака и прекршаји; Комуникација и професионално понашање инспектора	12-19.3.2021, онлајн	НАЈУ
6.	Евиденција стварних власника	16.3.20201, ОНЛАЈН	Савет Европе – Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Србији
7.	Прање новца кроз трговину	18.3.2021, онлајн	ФАТФ
8.	Примена стандарда о прању новца и финансирању тероризма	30-31.3.2021, онлајн	Манивал
9.	Финансирање тероризма уз помоћ ФИНТЕК-а (FinTECH-enabled terrorism financing; Online workshop on countering the financing of terrorism in Serbian public-private sector)	30-31.2021, онлајн	Пројекат CRAAFT (Royal United Services Institute – RUSI)
10.	Методологија за процену ризика виртуелне имовине	31.3.2021, онлајн	Савет Европе - Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Србији
11.	Анти-стрес радионица	16.4.2021., онлајн	НАЈУ
12.	Праксе у надзору и лиценцирању пружалаца услуга на даљину, на пример, клађење, пружаоци услуга у	23.4.2021, онлајн	Влада Малте и Министарство спољних

	вези са дигиталном имовином, финансијске услуге са минималним физичким присуством		и европских послова Малте
13.	Надзор заснован на ризику	6.5.2021, онлајн	FATF
14.	Санкције и преусмеравање -нови глобални оквир за процену ризика	10.12.5.2021. 12.5.2021.	Америчка амбасада у Београду
15.	Процена ризика од ПН/ФТ за све обвезнике	11.5.2021, онлајн	ОЕБС, ПКС
16.	Процена ризика за пролиферацију – инфорсесија за представнике институција	11.5.2021, онлајн	ОЕБС
17.	Процена ризика од пролиферације	13.5.2021, онлајн	Америчка амбасада у Београду
18.	Процена ризика од ПН/ФТ за игре на срећу и поштанске оператере	13.5.2021, онлајн	ОЕБС, ПКС
19.	Квалитет пријављених сумњивих трансакција	19-20.5.2021, онлајн	Егмонт група - ЕКОФЕЛ
20.	Пореске преваре, прање новца и одузимање незаконито стечене имовине	20.5.2021, онлајн	М. правде САД, Америчка амбасада
21.	Процена ризика од пролиферације	16.6.2021, онлајн	Америчка амбасада у Београду
22.	Радионица процена претњи од ПН	17.6.2021, Београд	Америчка амбасада у Београду
23.	Предности израде националне процене ризика од пн/фт	24.6.2021, онлајн	СЕ/SIDA
24.	Управљање документарним материјалима и архивско пословање	24-25.6.2021. Онлајн/у просторијама Државног архива	Државни архив Србије
25.	Сарадња између царине и финансијскообавештајне службе – оперативна питања, изазови и решења	29.7.2021, онлајн	Егмонт група, СЦО, ФОС Мађарске
26.	Етика и интегритет	17.8.2021, онлајн	Агенција за спречавање корупције
27.	Одузимање криптовалута	16-20.2021, Букурешт	Савет Европе, Пројекат <i>iProceeds</i>
28.	Имплементација НКОС	7-9.9.2021, Шабац	МУП и шведска полиција (Програм помоћи шведске полиције – СПАП III)
29.	Прање новца и ПДВ преваре	8-10. 9. 202, Вршац	Америчка амбасада
30.	Криптовалуте и њихова злоупотреба у сврху прања новца или финансирања тероризма	20-21.9.2021, Београд	УСПН, МУП-ВТК
31.	Етика и интегритет	20.9.2021, онлајн	Агенција за спречавање корупције
32.	Искра систем	24.9.2021, онлајн	Министарство финансија
33.	Надзор у области СПН/ФТ у кризним временима и проблематичним спољним факторима	28.9.2021, онлајн	MONEYVAL
34.	Обука за инспекторе Управне и Пореске инспекције и Министарства културе и информисања о		МУП и ОЕБС

	превенцији насилног екстремизма и тероризма у Србији	5-8.10.2021, Ечка	
35.	Етика и интегритет	5.10.2021, онлајн	Агенција за борбу против корупције
36.	Криптовалуте и прописи у вези са дигиталном имовином	12.10.2021, онлајн	АЦФЕ
37.	Индикатори ризика од прања новца и финансирања тероризма у прекограничном преносу готовине	12.10.2021.	Савет Европе – Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији
38.	Размена информација између ФОС/надзорних органа/полиције и тужилаштва	12.10.2021, онлајн	Егмонт група - ЕКОФЕЛ
39.	Обуке за управне и пореске инспекторе и инспекторе Министарства културе и информисања о превенцији насилног екстремизма и тероризма у Србији	13-15.10.2021, Нови Сад	МУП - ОЕБС
40.	Обука за инспекторе Управне и Пореске инспекције и инспекторе Министарства културе и информисања о превенцији насилног екстремизма и тероризма у Србији	20.10- 22.10.2021. Врњачка Бања	МУП - ОЕБС
41.	Спречавање финансирања тероризма	25-29.10.2021, Будимпешта	ЦЕПОЛ
42.	Обавезе у вези са спречавањем прања новца за адвокате и правнике у пракси	28-29.10.2021, Београд	Савет Европе – Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији
43.	Имплементација НКОС	1-3.11.2021. Нови Сад	МУП, Шведска полиција
44.	Семинар о ПДВ преварама	3-5.11.2021, Ниш	Америчка амбасада у Београду, Правосудна академија
45.	„Искра систем“ -САП Систем за обрачун зарада везан за кадровски део, који је предвиђен са роком од јануара 2022. године.	10.11.2021 – до краја године – онлајн	Министарство финансија
46.	Индикатори ризика у граничним контролама	30.11.2021., онлајн	Савет Европе – Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији
47.	Регионални састанак о унапређењу капацитета и развоју стандардних корака на основу смерница за израду захтева за међународну правну помоћ у кривичним стварима, које обухватају и високотехнолошки криминал и електронске доказе	2-3.12.2021, Тирана, онлајн	Савет Европе, Пројекат iProceeds
48.	Препоруке за приступ подацима из финансијског и нефинансијског сектора у циљу провере података о имовини	8.12.2021, Београд	Савет Европе – Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији

49.	Радионица о индикаторима у вези са МВТЦ и виртуелном имовином	9.12.2021, Београд	Савет Европе – Пројекат спречавања прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији
50.	Тренинг за супервизоре у систему борбе против ПН/ФТ	10.12.2021, Београд	ОЕБС